

**Skolverkets
skolchefsutbildning**

MÅLDOKUMENT 2021

Skolchefsutbildningen syftar till att ge stöd till skolchefen att tolka och förstå sin roll enligt skollagen. Utbildningen ska ge skolchefen den kunskap som behövs för att kunna värna skolans nationella uppdrag, så som det formuleras i de nationella styrdokumenterna. Skolchefsutbildningen syftar också till att stärka skolchefen i det dagliga arbetet och möjliggöra för skolcheferna att bygga en gemensam praktik och omsätta ny kunskap i handlingar. På så sätt bidrar utbildningen till skolchefens professionsutveckling.

**En arena för skolchefer att samlas
och vidareutveckla sin yrkesroll.**

Skolchefen i tydligare roll

Sedan 2019 gäller nya bestämmelser i skollagen om att varje huvudman ska utse en skolchef.

Enligt skollagen gäller att: *”Huvudmannen ska utse en skolchef som ska biträda huvudmannen med att tillse att de föreskrifter som gäller för utbildningen följs i huvudmannens verksamhet inom skolväsendet. Huvudmannen kan utse en skolchef för hela verksamheten eller flera skolchefer för delar av verksamheten.”*¹

Syftet med införandet av den nya bestämmelsen i skollagen är att bidra till ökad kvalitet och en ökad likvärdighet, bland annat genom att tydliggöra ansvarsfördelningen inom skolhuvudmannens organisation och ge skolchefen ett tydligare mandat att hävda de nationella lagar och förordningar som gäller för utbildningsväsendet.²

Skolverket har mot denna bakgrund tagit fram en skolchefsutbildning som syftar till att stödja skolchefen i sitt uppdrag.

-
1. 2 kap. 8 a § skollagen (2010:800).
  2. SOU 2017:35 Samling för skolan. Nationell strategi för kunskap och likvärdighet; Prop. 2017/18:182.

Vi ger dig kunskap och insikt så du får mod att våga agera och använda det friutrymme som finns i din yrkesroll.

Skolchefsutbildningens målgrupp

Skolchefsutbildningen riktar sig till den som huvudmannen utsett till skolchef. Målgruppen är skolchefer inom såväl offentlig som enskild verksamhet. Anmälan till utbildningen är bindande och efter antagning förutsätts skolchefen delta aktivt i utbildningen. Det är därför viktigt att tid för utbildningens alla delar frigörs inom ramen för skolchefens tjänst.

Skolchefens uppdrag och ansvar

Skolchefens uppdrag enligt skollagen är att biträda huvudmannen i arbetet med att se till att verksamheten följer gällande föreskrifter, det vill säga alla bestämmelser i lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som gäller för utbildning inom skolväsendet. Sådana föreskrifter finns i första hand i skollagen och anslutande författningar, förordningar (exempelvis läroplaner), men även till exempel i lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197), arbetsmiljölagen (1977:1160) och diskrimineringslagen (2008:567). I proposition 2017/18:182 betonas särskilt skolchefens roll i det systematiska kvalitetsarbetet.

Utbildningens struktur, omfattning och arbetsformer

Utbildningen pågår under två år och genomförs vid åtta tvådagars-internat. Vissa tillfällen kan komma genomföras digitalt. Varje höst startar en ny kursomgång. En kursomgång består normalt sett av tre regionalt indelade grupper – Götaland, Svealand och Norrland. Efter avslutad utbildning genomförs en gemensam avslutning för alla utbildningsgrupper.

Utbildningen har en sammanhållande och återkommande struktur som syftar till att skapa en trygg och öppen lärandemiljö. Utbildningen bygger på professionellt kollegialt lärande i fasta arbetsgrupper, som inom utbildningen kallas verkstad, och kompletteras med föreläsningar och seminarier. Mellan utbildningstillfällena genomför deltagarna ett undersökande arbete i den egna verksamheten. Med detta som utgångspunkt kan det professionella kollegiala lärandet och erfarenhetsutbytet fördjupas. Skolcheferna förväntas ta ett tydligt ansvar för att bidra till det kollegiala lärandet.

En grundläggande pedagogisk idé med skolchefsutbildningen är att teori och praktik vävs samman till en meningsfull helhet för deltagarna. Utbildningen ger skolchefer möjlighet att mötas i samtal och utbyta erfarenheter om skolchefens roll, hur uppdraget tolkas och förstås, vilket ansvar skolchefen har, vad som ska prioriteras och hur uppdraget kan utföras. Ett strukturerat kollegialt lärande där erfarenhetsbaserade lärdomar sätts i relation till vetenskapligt baserad kunskap ger deltagarna möjlighet att utveckla nya idéer, kunskaper och tillvägagångssätt. Skolcheferna får möta kollegor med både lika och olika verksamheter och förutsättningar. Erfarenhetsutbytet och fördjupade kunskaper bidrar till att främja kvalitet och likvärdighet i skolan.

Omvärldsbevakning

Omvärldsbevakning sker kontinuerligt under utbildningens gång, i syfte att sätta skolchefsrollen i ett nationellt och internationellt sammanhang och att fördjupa kunskaper om aktuella frågor som är relevanta för skolchefsrollen.

Litteratur

I utbildningen ingår läsning av kurslitteratur och vid varje utbildningstillfälle genomförs ett litteraturseminarium.

Skuggning

I syfte att utveckla och stärka det kollegiala lärandet ingår ett moment i utbildningen som innebär att varje deltagare skuggar en kollega och blir själv skuggad. I momentet undersöker deltagarna hur skolchefens ansvar och mandat ser ut i praktiken.

Loggbok

Deltagarna sammanfattar sina reflektioner i samband med utbildningstillfällena i en loggbok, reflektioner som deltagarna tar med sig i sitt vardagliga arbete. Genom loggboken kan utvecklingen genom hela utbildningstiden följas.

Examination

Examinationen sker i form av ett individuellt PM.

Kostnad

Skolverket betalar för internat, utbildning samt kurslitteratur. Huvudmannen står för deltagarnas förutsättningar att genomföra utbildningen i form av lön under utbildningstiden och resor.

Att bygga en organisation med samspel i styrkedjan skapar möjligheter för utbildningen att utvecklas.

Skolchefsutbildningens innehåll

Utbildningen bygger på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Genom att ge skolchefen kunskap och insikt att kunna utmana kulturer och arbetsmetoder i organisationen och mod att våga agera och använda det friutrymme som finns i skolchefsrollen kan utbildningen bidra till att stärka skolchefen i det dagliga arbetet och därmed bidra till att öka kvaliteten och likvärdigheten i skolan. Vetenskapliga teorier om ledarskap, grupprocesser och kommunikation behandlas och tillämpas i utbildningen.

Utbildningen behandlar fyra områden med stöd i skollag, förordningar för skolväsendet samt forskning.

Organisation och kultur – styrkedjan

Skolchefens roll – ansvar och mandat. Att organisera och skapa förutsättningar för en likvärdig utbildning av hög kvalitet.

Utbildningsområdet tar upp nedanstående framgångsfaktorer³ som skolmyndigheterna gemensamt bedömer är avgörande för att uppnå hög kvalitet, likvärdighet och som bedöms vara centrala för en effektiv skolutveckling:

- Tydliggöra roll- och ansvarsfördelning samt skapa samsyn kring uppdrag och mål
- Skapa ett förtroendefullt klimat mellan och på alla nivåer inom organisationen
- Arbeta med ett tydligt ledarskap på alla nivåer
- Skapa en organisation och kultur som främjar kompetensbyggande, kunskap och lärande

---

3. Redovisning av uppdrag till skolmyndigheterna om kvalitet och likvärdighet U2020/00734/S

Syfte

- Att sätta in skolchefsuppdraget i ett bildningsperspektiv och ett historiskt perspektiv.
- Att sätta in skolchefens uppdrag i ett nationellt och lokalt sammanhang.
- Att tydliggöra roll- och ansvarsfördelning samt skapa samsyn kring uppdrag och mål.
- Att relatera uppdraget till organisations-, personal- och resursfrågor.
- Att skapa en organisation och kultur som främjar kompetensbyggande, kunskap och lärande.
- Att skapa ett förtroendefullt klimat mellan och på alla nivåer inom organisationen.

Innehåll

Inom utbildningsområdet behandlas styrkedjan och skolchefens roll i den. Vidare behandlas hur skolchefens roll och uppdrag ska tolkas och förstås, vilket ansvar skolchefen har, vad som ska prioriteras och hur uppdraget kan utföras i olika kontexter. Ledarskapets innebörd på de olika nivåerna i styrkedjan problematiseras. Avslutningsvis behandlas kommunikationens betydelse i styrkedjan och kommunikationens betydelse för ett välfungerande ledarskap.

Lagar och förordningar

Skolchefens möjligheter att agera utifrån lagstiftningen.

Utbildningsområdet tar upp nedanstående framgångsfaktorer⁴ som skolmyndigheterna gemensamt bedömer är avgörande för att uppnå hög kvalitet, likvärdighet och som bedöms vara centrala för en effektiv skolutveckling:

- Genomföra en kompensatorisk resursfördelning och andra kompensatoriska insatser för att uppväga skillnader mellan och inom verksamheter i syfte att främja likvärdighet
- Tydliggöra roll- och ansvarsfördelning samt skapa samsyn kring uppdrag och mål
- Verka för att alla barns och elevers behov av ledning, stimulans och stöd fångas upp tidigt och tillgodoses

Syfte

- Att öka kunskap och förståelse om de regleringar som styr skolväsendet samt hur de ska tillämpas.
- Att stärka kompetensen för att kunna ta det myndighetsansvar som skolchefen har enligt lagar, förordningar och andra styrdokument.

Innehåll

Inom utbildningsområdet behandlas de rättsliga förutsättningarna som anges i de lagar, förordningar och andra styrdokument som reglerar verksamheten i förskola, skola och vuxenutbildning. Vidare problematiseras skolchefens möjligheter att agera dels i förhållande till förskolor, skolor och vuxenutbildning, dels i förhållande till huvudmannen, när det gäller att tillse att verksamheten följer regelverket. Inom området behandlas också resursfördelning, med utgångspunkt i det kompensatoriska uppdraget samt andra insatser för att uppväga skillnader mellan och inom verksamheter i syfte att främja likvärdighet.

Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten medverkar inom detta utbildningsområde.

---

4. Redovisning av uppdrag till skolmyndigheterna om kvalitet och likvärdighet U2020/00734/S

Systematiskt kvalitetsarbete

Systematiskt kvalitetsarbete – vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Utbildningsområdet tar upp nedanstående framgångsfaktorer⁵ som skolmyndigheterna gemensamt bedömer är avgörande för att uppnå hög kvalitet, likvärdighet och som bedöms vara centrala för en effektiv skolutveckling:

- Verka för ett välfungerande systematiskt kvalitetsarbete som omfattar samtliga verksamheter
- Verka för att alla barns och elevers behov av ledning, stimulans och stöd fångas upp tidigt och tillgodoses
- Verka för ett systematiskt och uthålligt hälsofrämjande och förebyggande arbete som omfattar hela verksamheten
- Arbeta systematiskt och långsiktigt med att säkra kompetensförsörjningen

Syfte

- Att främja ett välfungerande systematiskt kvalitetsarbete, som omfattar samtliga verksamheter, där förutsättningar ges att bedriva ett kvalitetsarbete som säkerställer kvalitet och likvärdighet.
- Att tydliggöra skolchefens roll i arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet.
- Att på vetenskaplig grund och med beprövad erfarenhet som stöd, kunna analysera och lägga fram förslag på adekvata åtgärder och utvecklingsinsatser utifrån ett nuläge.

---

5. Redovisning av uppdrag till skolmyndigheterna om kvalitet och likvärdighet U2020/00734/S

Vi ger dig kunskap och insikt att kunna utmana kulturer och arbetsmetoder i organisationen.

Innehåll

Inom utbildningsområdet behandlas kvalitetsbegreppet, hur det kan definieras och vad kvalitet innebär. Dessutom diskuteras på vilket sätt det systematiska kvalitetsarbetet kan organiseras och hur styrning och ledning av arbetet kan ske. Därmed skapas en förståelse för hur ett väl fungerande systematiskt kvalitetsarbete bidrar till en tydlig styrning och ledning av verksamheten. Vidare behandlas hur förutsättningar och strukturer kan skapas som tar hand om informationssamlandet, analysarbetet, utvecklingsarbetet och uppföljning på olika nivåer så att en förbättrad kvalitet i utbildningen och en ökad likvärdighet uppnås. Centralt är hur huvudmannens systematiska kvalitetsarbete knyter an till verksamheternas kvalitetsarbete samt hur kommunikationen mellan de olika delarna i styrkedjan sker. Området som helhet ger ökad kunskap om och förståelse för de olika faserna i ett kvalitetsarbete och hur alla delar vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Skolutveckling

Organisera och ta ansvar för skolutveckling.

Utbildningsområdet tar upp nedanstående framgångsfaktorer⁶ som skolmyndigheterna gemensamt bedömer är avgörande för att uppnå hög kvalitet, likvärdighet och som bedöms vara centrala för en effektiv skolutveckling:

- Verka för ett skolutvecklingsarbete som fokuserar på undervisningens kvalitet
- Skapa en organisation och kultur som främjar kompetensbyggande, kunskap och lärande

Syfte

Att öka förståelse och kunskap om organisationens och kulturens betydelse för att möjliggöra en utveckling av utbildningens kvalitet.

Att inge mod och handlingskraft i arbetet med att skapa en ändamålsenlig organisation och kultur i den egna verksamheten och för att ta ansvar för och driva skolutveckling med det systematiska kvalitetsarbetet som grund.

Innehåll

Inom utbildningsområdet behandlas vad som är betydelsefullt när man bygger en organisation och betydelsen av samspel i styrkedjan för att möjliggöra att utbildningen utvecklas. Vidare problematiseras hur kulturen i en organisation kan förstås och förändras, så att den blir en kraft som bidrar till utveckling, samt hur en grund för en lärande organisation kan skapas. Avslutningsvis behandlas strategier för framgångsrik skolutveckling och förändringsledning som skapar förutsättningar för ett långsiktigt och uthålligt förbättringsarbete.

Gemensam avslutning

En gemensam avslutningsdag anordnas för deltagarna i alla utbildningsgrupper i samma årskull.

Peter Fredriksson

Generaldirektör Skolverket

---

6. Redovisning av uppdrag till skolmyndigheterna om kvalitet och likvärdighet U2020/00734/S

Beställningsuppgifter:

Skolverkets publikationsservice

Telefon: 08-527 332 00

E-post: publikationsorder@skolverket.se

www.skolverket.se/publikationer

Beställningsnummer: 21:1597

ISBN: 978-91-7559-424-8

Grafisk form: AB Typoform

Foto omslag: Fredrik Schlyter/Johnér bildbyrå

Foto: s. 4 Johan Willner/Johnér bildbyrå, s. 8 Gettyimages,

s. 13 Hans Berggren/Johnér bildbyrå

Tryck: Stibo Complete, Horsens

Skolverket, Stockholm 2021

Skolverket